

Ensenyar la llengua

Textos i llibres per al curs que comença

L' inici d'un nou curs escolar és un esdeveniment que marca aquests dies, entre l'enrenou de la gent jove, el ritme familiar i la geografia quotidiana dels pobles i les ciutats. En aquest ritual repetit s'ha produït una novetat, des de fa un parell d'anys, amb la incorporació d'una assignatura al programa docent: el valencià.

L'ensenyament de la llengua s'ha generalitzat en les escoles i els centres de batxillerat del País Valencià, unes vegades conflictivament, d'altres amb un caràcter excessivament rutinari. Encara que no es veu, de moment, massa acompanyat per una generalització semblant de l'ensenyament d'altres matèries en català, l'aprenentatge de la llengua ha institucionalitzat el mateix tràfec de llibres de text que en altres assignatures.

D'un curs a un altre, editorials i autors enllestixen els llibres, d'acord amb els criteris pedagògics que coordina la Conselleria de Cultura. En aquestes dates de setembre, d'una setmana a una altra com aquell qui diu, són inclosos títols nous en la llista de

Domènec ROS

llibres aprovats oficialment, i apareixen nous volums a la venda. Pretenem ací fer-ne una guia indicativa, sotmesa a les novetats i les variacions inevitables d'aquesta circumstància, dels textos i els llibres complementaris de què disposen els estudiants i els professors valencians per al curs que comença. Alguns han estat ja experimentats, altres són absolutament nous i altres són adaptacions valencianes de llibres emprats en l'ensenyament a Catalunya.

La llista d'autors dels textos de valencià és pràcticament monopolitzada per professionals de la docència en els diversos nivells. Hi ha, entre ells, una presència significativa de

E'l panorama d'aquests llibres encara necessita ser completat en diversos graus.

Francesc i Ciscar

Cada curs, els infants valencians disposen de més llibres per a aprendre la seua llengua

persones que han protagonitzat els esforços a favor de l'escola valenciana.

El panorama de llibres per a l'ensenyament bàsic i de batxillerat i formació professional no ha estat completat encara en tots els nivells. Així, mentre pre-escolar i els primers nivells del cicle d'EGB compten amb una oferta justa, però suficient per a cobrir cada curs, una oferta que permet, inclús, una certa elecció, els darrers nivells d'EGB i el BUP i la FP han d'aprofitar sovint un mateix llibre per a diversos cursos. El fet, a banda l'enorme joventut d'aquesta mena de textos al País Valencià, s'explica en funció de la necessitat d'introduir naturalment l'ensenyament de la llengua des dels primers graus d'escolarització. L'absència d'aquesta introducció en el passat fa que, en molts casos, el nivell de coneixements dels alumnes de cursos més alts siga in-

ferior al que una situació de normalitat hauria fet preveure. Es tracta, per tant, de suplir deficiències i flexibilitzar els mètodes per tal d'adaptar-se a una realitat que es vol modificar.

Per a EGB

En general, els llibres de text per al cicle inicial d'EGB organitzen les unitats didàctiques amb un sentit participatiu, basant-se en anècdotes argumentals per a fer entrar l'alumne en la realització de les pràctiques i els exercicis. En alguns casos, el conjunt del llibre és organitzat coherentment amb una història que ha de ser seguida pels estudiants.

La llista de llibres autoritzats per la Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana inclou dos títols de pre-escolar, *Gavina-1* i *Gavina-2*, editats per Gregal (Consorci d'Editors Valencians). Es tracta d'un material constituït

per fitxes de treball orientades a despertar el desig d'aprendre entre els infants. Isabel Mingo, Rosa Serrano i Júlia Gómez en són les autores.

El d'EGB és el camp més nodrit de textos. Gregal té publicats *Vola, Topi!*, d'Empar Arenas, Fina Mesquida i Carme Miquel, amb il·lustracions de J. C. Bixquert; *Milotxa*, dels mateixos autors i amb dibuixos de Manuel Granell; *Sambori*, de Marisa Lacuesta, Alfred Ramos i Adela Costa; *Raim de pastor*, de Marisa Lacuesta i Alfred Ramos, amb il·lustracions de Joan Verdú, i *Espígol*, de Manuel Civera i Francesca Gimeno, amb dibuixos de Vicent Forment. Els dos primers corresponen al cicle inicial i els altres al cicle mitjà. Aquesta editorial, creada a propòsit per a la publicació de llibres de text, té anunciada per a aquests dies l'aparició de *Terra*, de Miquel Juan i Víctor Peris, amb dibuixos de Manuel Granell, i *Llabor*, de Miquel Juan, Víctor Peris, Josep Ortiz i Francesc Gascon, amb dibuixos de Paco Giménez, tots dos corresponents a la segona etapa d'EGB.

D'una altra banda, Edicions del Bullent acaba de publicar *Oronella d'amor/1*, un text per al cicle inicial d'EGB.

Una col·lecció de textos que ha fet molt de paper des dels temps més difícils és *Els vents del món*, de Pere Riutort. D'aquests llibres, *Llevant* val per a la primera etapa, i *Llebeig i Ponent* per a la segona.

L'editorial Barcanova té, per a EGB, títols com *Sénia*, de Pilar Gómez i Marisa Puigcerver; *Mannoll*, de Vicent Miret, i *Aplec*, de Rosa Serrano, amb les guies didàctiques correspondents per al

mestre. Barcanova és una de les primeres editorials que es va llançar al mercat de textos de valencià.

L'editorial Bruño, per la seua banda, ofereix per a EGB *El rem*, de J. A. Torres i M. C. Mas; *La vela*, dels mateixos autors, i *L'àncora*, d'Àngels Cardona i Joan Pereda. Per bé que alguns dels llibres que comentem encara no són a la venda en les llibreries i apareixeran durant els pròxims dies, els materials per a la lectura són diversos. Gregal anuncia *Sucret*, de

Carme Miquel, Empar Arenas i Fina Mesquida, i *Parotet*, dels mateixos autors, per a la primera etapa. *Les indagacions d'Hemifell*, S. A. i *Irregularitats en la construcció*, d'Empar de Lanuza i Francesc Pérez Moragon són per a la segona etapa. Els llibres editats per la Federació d'Entitats Culturals del País Valencià, amb relats com *Les aventures de potaconill*, de Carles Cano; *Tres i no res en la boca d'un drac*, de Marisa Lacuesta; *En l'olivera dels*

sisteix en una adaptació d'altres textos. Josep Palomero i Vicent Pitarch en són els autors. Aquesta editorial anuncia per a més endavant *Ritme* i *Estil* per als altres cursos de BUP.

Per a BUP i FP hi havia ja l'any passat *Pont-1* de l'editorial Eumo/Bullent. Ara apareix el *Pont-2*. Gregal, d'altra banda, a *L'ullal-1* afegirà en breu *L'ullal-2*, tots dos de Lluïsa Parra i Enric Pons, amb dibuixos de Felip Baldó. *La nostra llengua ACI-1 i 2*, de Vicent Pitarch i Gentil Puig, publicats per l'editorial Vicens Vives, completen el panorama dels textos de BUP.

Pel que fa a la lectura, *Tres i Quatre* llança, dirigida als estudiants d'institut i FP, una nova col·lecció, «L'ham», amb obres com *Crim de Germania*, de Josep Lozano; *La corona valenciana*, de Jaume Fuster, i *Aproximació a la història del País Valencià*, de Joan Reglà. Marc Granell i Adolf Beltran són els autors d'una *Antonologia d'escriptors valencians* en tres volums, especialment pensada per a BUP i de la qual Gregal n'ha editat ja el primer. També és recomanable per als alumnes de BUP i FP la lectura de les *Rondalles Valencianes*, d'Enric Valor, publicades per la Federació d'Entitats Culturals del País Valencià.

Hi ha també llibres que ara mateix s'utilitzen a Catalunya, com ara els de Rosa Sensat, i que gaudeixen d'un merescut prestigi. En tot cas, si els autors han treballat amb rigor, els il·lustradors amb imaginació i l'editorial amb capacitat, els llibres de valencià estan destinats a contribuir eficaçment en aquest primeríssim i elemental graó de recuperació de la nostra llengua per a l'ensenyament.

Jordi Vicent

¿Parlaran, d'ací uns anys, les computadores escolars en valencià?

Pre-escolar i els primers nivells d'EGB compten amb una oferta suficient, però no molt extensa.

cimals alts, de Maria Conca, i tota la col·lecció «Joanot», d'aquesta mateixa editorial, són adequats per a EGB i omplien un buit que es deixava sentir molt en aquest camp. L'editorial *Tres i Quatre*, per la seua banda, ofereix un llibre de lectura d'Empar de Lanuza *Llibre d'anar anant*.

Pel que fa al BUP i la FP, *Tres i Quatre* farà públic en breu el text *Contacte. Llengua i literatura-1*. Un dels pocs llibres d'aquest nivell que no con-